

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 4 marca 2015 r.

Poz. 301

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 13 lutego 2015 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2014–2016

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2014–2016 (Dz. U. poz. 93) załącznik otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *M. Sawicki*

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1261).

KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW *SALMONELLA* W STADACH NIOSEK
GATUNKU KURA (*GALLUS GALLUS*) NA LATA 2014–2016

Część A

a. Cel „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2014–2016

Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. WE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, zadaniem krajowego programu zwalczania choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego jest osiągnięcie odpowiedniego celu unijnego ograniczenia rozprzestrzeniania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, wymienionych w kolumnie 1 załącznika I do rozporządzenia nr 2160/2003, w populacjach zwierząt wymienionych w kolumnie 2 tego załącznika.

Cel unijny został określony w art. 1 rozporządzenia Komisji (UE) nr 517/2011 z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do unijnego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 i rozporządzenie Komisji (UE) nr 200/2010 (Dz. Urz. UE L 138 z 26.05.2011, str. 45), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 517/2011”, i dotyczy stad dorosłych kur niosek z wynikiem dodatnim badań laboratoryjnych w odniesieniu do następujących serotypów *Salmonella*:

- 1) *Salmonella* Enteritidis,
- 2) *Salmonella* Typhimurium, w tym jednofazowej *Salmonella* Typhimurium o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-

– zwanych dalej „serotypami *Salmonella* objętymi programem”.

„Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2014–2016, zwany dalej „programem”, został

opracowany w celu uzyskania współfinansowania unijnego zgodnie z wymaganiami określonymi w decyzji Rady 2009/470/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie wydatków w dziedzinie weterynarii (Dz. Urz. UE L 155 z 18.06.2009, str. 30).

b. Populacja zwierząt i fazy produkcji, które muszą być objęte pobieraniem próbek

Próbki do badań laboratoryjnych będą pobierane z inicjatywy posiadacza kur niosek, zwanego dalej „hodowcą”, i na jego koszt w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*):

1) piskląt jednodniowych;

2) drobiu:

a) na 2 tygodnie przed rozpoczęciem składania jaj lub przeniesieniem do jednostki produkcyjnej,

b) w okresie nieśności przynajmniej co piętnaście tygodni.

c. Zgodność programu ze szczególnymi wymaganiami określonymi w częściach C, D i E załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003

Program jest zgodny z częścią D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003. Część E obowiązuje zgodnie z datą wskazaną w rozporządzeniu nr 2160/2003.

1. Wymagania ogólne

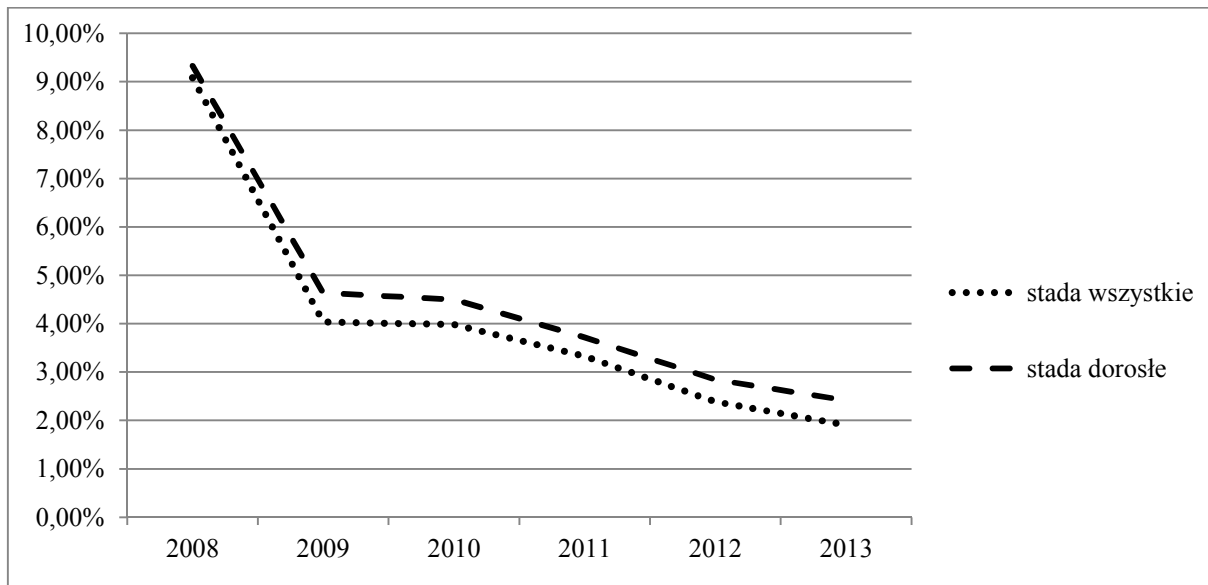
1.1. Występowanie serotypów *Salmonella* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

W okresie od 1 października 2004 r. do 30 września 2005 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzono badania laboratoryjne podstawowe dotyczące występowania pałeczek *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) zgodnie z decyzją Komisji 2004/665/WE z dnia 22 września 2004 r. dotyczącą badań podstawowych nad występowaniem bakterii *Salmonella* w stadach niosek gatunku *Gallus gallus* (Dz. Urz. UE L 303 z 30.09.2004, str. 30). Do badania pobrano próbki w 440 stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) utrzymywanych w 355 gospodarstwach.

Pałeczki *Salmonella* wykryto w 1565 badanych próbkach, co stanowi 51% przebadanych próbek. Próbki kurzu były częściej zakażone niż próbki kału i próbki okładzin na obuwie, co wskazuje na skażenie środowiska obiektu, w którym utrzymywane są kury nioski, zwanego dalej „kurnikiem”. Wysoki odsetek gospodarstw zakażonych uzasadniał wdrożenie programu zwalczania.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej krajowe programy zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) są realizowane od

2008 r. Procentowy udział stad niosek z wynikiem dodatnim w odniesieniu do stad zbadanych przedstawia rysunek 1.

Rys. 1. Procentowy udział stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażonych serotypami *Salmonella* objętymi programem w Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2008–2013 (źródło: Inspekcja Weterynaryjna)

1.2. Struktura i organizacja organów Inspekcji Weterynaryjnej odpowiedzialnych za realizację programu

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programów, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 2160/2003, są organy Inspekcji Weterynaryjnej, tj. Główny Lekarz Weterynarii, wojewódzcy lekarze weterynarii oraz powiatowi lekarze weterynarii.

Obecnie funkcjonuje 16 wojewódzkich inspektoratów weterynarii i 305 powiatowych inspektoratów weterynarii.

Struktura oraz kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej zostały określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744, z późn. zm.).

Organy Inspekcji Weterynaryjnej przy wykonywaniu swoich zadań współdziałają z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz z organami administracji samorządowej.

W ramach programu badania laboratoryjne będą wykonywane przez laboratoria, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Krajowe laboratorium referencyjne w zakresie badań laboratoryjnych przeprowadzanych w ramach programu określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 256, z późn. zm.).

1.3. Laboratoria, w których przeprowadza się badania laboratoryjne próbek pobranych w ramach programu

Badanie laboratoryjne próbek pobieranych w ramach programu przeprowadza się w laboratoriach urzędowych wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

W przypadkach uzasadnionych ekonomicznie lub organizacyjnie próbki pobrane w ramach programu przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej, zwanego dalej „powiatowym lekarzem weterynarii”, mogą być przesłane do laboratorium urzędowego wyznaczonego przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, znajdującego się w innym województwie.

W takiej sytuacji powiatowy lekarz weterynarii powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii o zamiarze przesłania tych próbek do innego województwa. Wojewódzki lekarz weterynarii, na obszarze właściwości którego znajduje się gospodarstwo, w którym zostały pobrane próbki, powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie laboratorium o zamiarze przesłania próbek.

Próbki pobrane z inicjatywy hodowcy mogą być również badane w laboratoriach urzędowych innych niż wyżej wymienione, które zostały zatwierdzone przez Głównego Lekarza Weterynarii w trybie art. 25a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej w kierunku metody badawczej opisanej w zmianie do Polskiej Normy PN-EN ISO 6579:2003/A1:2007.

Wykaz laboratoriów zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii jest umieszczony, zgodnie z art. 25 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii.

Krajowym laboratorium referencyjnym właściwym dla badań prowadzonych w kierunku salmonellozy (w zakresie chorób odzwierzęcych), zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych, jest Laboratorium w Zakładzie Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Do próbek przesyłanych do badań laboratoryjnych, pobranych w ramach kontroli urzędowych, dołącza się pismo przewodnie sporządzone według wzoru określonego w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 stycznia 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji związanej ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 17, poz. 107).

W piśmie przewodnim, które jest dołączone do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego przez hodowcę, hodowca jest obowiązany umieścić informacje dotyczące:

- 1) danych oraz adresu hodowcy;
- 2) numeru lub oznaczenia stada oraz weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego gospodarstwa;
- 3) liczby próbek oraz rodzaju pobranego materiału;
- 4) daty i godziny pobrania próbek oraz wysłania do laboratorium;
- 5) rodzaju zastosowanej szczepionki w stadzie kur niosek oraz terminu jej podania;
- 6) stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych;
- 7) danych osoby pobierającej próbki.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania na potrzeby programu, w ramach badania bakteriologicznego, oceniają każdorazowo efekt hamujący wzrost bakterii.

W przypadku wykrycia serotypu *Salmonella* innego niż objęty programem, określa się ten serotyp i podaje jego nazwę.

Z przeprowadzonych badań laboratoryjnych sporządza się sprawozdanie. W sprawozdaniu należy umieścić informacje o stadzie (numer lub oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny gospodarstwa), rodzaju badanego materiału oraz o wyniku badania laboratoryjnego każdej z badanych próbek, zgodnie z jednym z następujących wzorów:

- 1) w próbce nr ... nie wykryto pałeczek z rodzaju *Salmonella*;
- 2) w próbce nr ... wykryto 1 lub kilka serotypów *Salmonella* objętych programem (podać nazwę serotypu);
- 3) w próbce nr ... nie wykryto serotypu *Salmonella* objętego programem, natomiast stwierdzono obecność *Salmonella* (podać nazwę serotypu);
- 4) w próbce nr ... wykryto efekt hamujący wzrost bakterii.

W przypadku gdy:

- 1) pismo przewodnie dołączone do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego nie zawierało co najmniej informacji wymaganych zgodnie z niniejszym ustępem lub nie dołączono dodatkowych informacji, o których mowa w niniejszym ustępie,
- 2) ilość lub rodzaj materiału do badań nie spełnia wymogów ustanowionych w załączniku do rozporządzenia nr 517/2011,
- 3) warunki transportu próbek do laboratorium nie spełniają wymagań ustanowionych w ust. 3.1 załącznika do rozporządzenia nr 517/2011

– laboratorium urzędowe informuje o tym hodowcę przy przyjęciu próbek do badania laboratoryjnego. W przypadku gdy hodowca zdecydował o przeprowadzeniu badania laboratoryjnego, w sprawozdaniu z przeprowadzonych badań laboratoryjnych umieszcza się informację: „Badanie laboratoryjne nie może być traktowane jako przeprowadzone zgodnie z wymaganiami programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)”.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu oraz hodowcy po uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy niezwłocznie informują o tym powiatowego lekarza weterynarii.

Laboratoria urzędowe, wyznaczone zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, po uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii informują o tym powiatowego lekarza weterynarii oraz wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce pobrania próbek.

Sprawozdania z badań laboratoryjnych próbek pobranych zarówno z inicjatywy hodowcy, jak i pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii są przesyłane do powiatowego lekarza weterynarii.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania w ramach programu, na koniec okresu sprawozdawczego, na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii, przygotowują sprawozdanie dotyczące badań laboratoryjnych przeprowadzonych w ramach krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella*.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania w ramach programu przechowują wszystkie izolaty *Salmonella* wyizolowane w ramach programu przez co najmniej dwa lata. Spośród tych izolatów laboratoria przesyłają do krajowego laboratorium referencyjnego właściwego dla badań prowadzonych w kierunku salmonellozy (w zakresie chorób odzwierzęcych) jeden

szczep reprezentujący każdy stwierdzony serotyp wraz z kartą informacyjną lub – w przypadku gdy nie została wykonana pełna identyfikacja serotypu – typ serologiczny, w celu wykonania badań potwierdzających.

1.4. Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)

Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) są określone w ust. 3.2–3.4 załącznika do rozporządzenia nr 517/2011.

Do wykrywania serotypów *Salmonella* objętych programem jest stosowana metoda zalecana przez Wspólnotowe Laboratorium Referencyjne w Bilthoven w Holandii. Metoda ta została opisana w załączniku D do normy PN-EN ISO 6579:2003/A1:2007 Mikrobiologia żywności i pasz – Horyzontalna metoda wykrywania *Salmonella* spp. (załącznik D: Wykrywanie *Salmonella* w kale zwierząt i próbkach środowiskowych z etapu produkcji pierwotnej), w której do selektywnego namnażania stosuje się półpłynną pożywkę MSRV.

Serotypowaniu podlega przynajmniej jeden izolat z każdej dodatkowej próbki, zgodnie ze schematem Kaufmanna-White'a-Le Minora.

1.5. Kontrole urzędowe stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) oraz kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla tych stad

Pobieranie próbek w ramach programu odbywa się w gospodarstwie.

Rutynowe pobieranie próbek w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) z inicjatywy hodowcy, zgodnie z częścią B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003, przeprowadza się:

- 1) u piskląt jednodniowych w trakcie rozładunku ze środka transportu przed umieszczeniem piskląt w kurniku, zgodnie z następującymi zasadami:
 - a) próbki wyściółki wraz z mekonium z 10 pojemników transportowych z każdej dostawy (po 25 g z pojemnika) lub
 - b) wymazy powierzchniowe z dna 10 pojemników (pulowane w laboratorium w 1 próbkę), w przypadku pojemników bez wyściółki, lub
 - c) pisklęta padłe (w tym również w czasie transportu), nie więcej niż 20 sztuk – pulowane w laboratorium w 1 próbkę;
- 2) u drobiu, zgodnie z wymaganiami określonymi w ust. 2.1 załącznika do rozporządzenia nr 517/2011, na 2 tygodnie przed rozpoczęciem składania jaj lub przed przeniesieniem do jednostki nieśnej;

- 3) w okresie nieśności, zgodnie z wymaganiami określonymi w ust. 2.1 załącznika do rozporządzenia nr 517/2011, przynajmniej co 15 tygodni, przy czym pierwsze pobranie próbek powinno nastąpić między 22 a 26 tygodniem życia drobiu.

Procedura pobierania, transportu i przygotowania próbek została określona w ust. 2.2 i 3.1 załącznika do rozporządzenia nr 517/2011.

Koszt pobrania, transportu oraz badania ww. próbek w laboratorium ponosi hodowca.

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539) hodowca jest obowiązany do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem działalności nadzorowanej, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych, w szczególności o wstawieniu nowego stada kur niosek. Informacja taka powinna zostać przekazana w formie pisemnej w terminie siedmiu dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia. Jednocześnie hodowca przedkłada właściwemu miejscowo powiatowemu lekarzowi weterynarii harmonogram pobierania próbek w stadzie w celu zatwierdzenia.

Hodowca jest obowiązany do prowadzenia dokumentacji związanej z pobieraniem próbek, zawierającej co najmniej informacje dotyczące:

- 1) stada (liczba sztuk kur niosek, wiek);
- 2) rodzaju próbek, daty i godziny pobrania próbek;
- 3) danych osoby pobierającej próbki;
- 4) daty i godziny wysłania próbek do laboratorium;
- 5) nazwy i adresu laboratorium;
- 6) wyników badań laboratoryjnych próbek pobranych w ramach programu.

Dokumentację tę przechowuje się co najmniej przez 2 lata od dnia zbycia stada.

Powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje prawidłowe pobieranie próbek z inicjatywy hodowcy oraz kontroluje dokumentację prowadzoną przez hodowcę. Nadzór nad prawidłowością pobierania próbek obejmuje kontrolę realizacji harmonogramu pobierania próbek oraz przeprowadzaną okresowo kontrolę sposobu pobierania próbek, która jest prowadzona z częstotliwością zależną od analizy ryzyka dokonanej przez powiatowego lekarza weterynarii.

Nadzór ten może odbywać się w trakcie kontroli urzędowych gospodarstw oraz w każdym przypadku, gdy powiatowy lekarz weterynarii uzna, że zachodzi taka konieczność.

W przypadku stwierdzenia w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy obecności serotypów *Salmonella* objętych programem lub efektu hamującego wzrost bakterii powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza pobranie próbek w gospodarstwie.

Częstotliwość pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii została określona w ust. 2.1 lit. a załącznika do rozporządzenia nr 517/2011.

Procedura pobierania, transportu i przygotowania próbek została określona w ust. 2.2 oraz ust. 3.1 załącznika do rozporządzenia nr 517/2011.

Rutynowe pobranie próbek przez powiatowego lekarza weterynarii może zastąpić jedno pobranie próbek w stadzie w ciągu 1 cyklu produkcyjnego przeprowadzone z inicjatywy hodowcy.

W przypadku stwierdzenia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, opłaty związane z badaniem laboratoryjnym próbek ponosi hodowca. Opłata zawiera:

- 1) koszt badania laboratoryjnego w wysokości określonej w poz. 7 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 388);
- 2) koszt dojazdu związanego z pobraniem próbek i koszty dowozu próbek do laboratorium, wg stawek za 1 kilometr przebiegu pojazdu ustalonych zgodnie z przepisami w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy;
- 3) koszt użytych wyrobów medycznych stosowanych w medycynie weterynaryjnej.

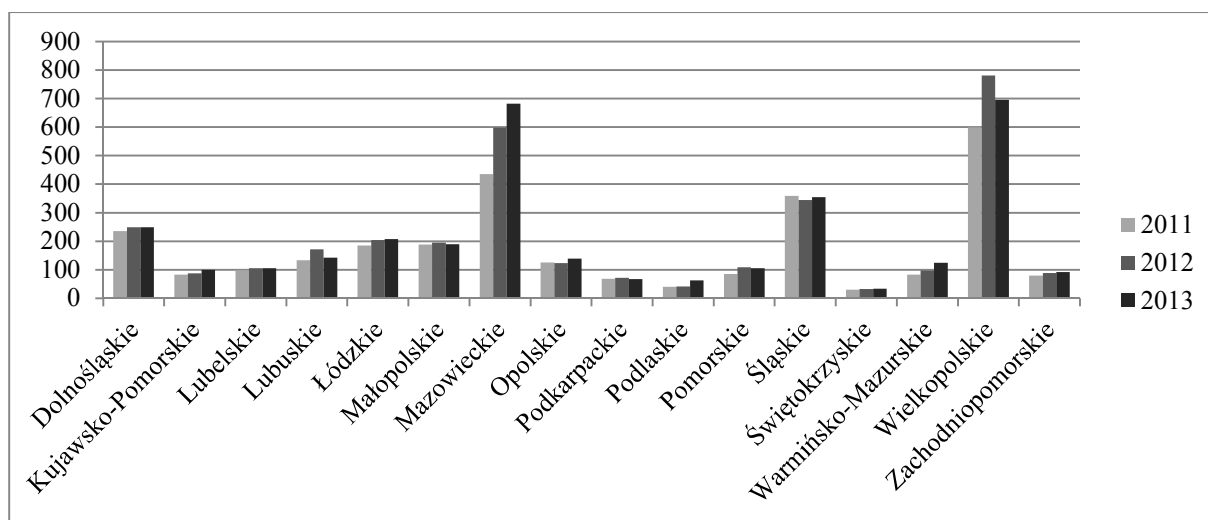
Kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w zakresie wykrywania serotypów *Salmonella* objętych programem zostały przewidziane w krajowym planie kontroli urzędowej pasz, przygotowanym i wdrożonym zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. z 2014 r. poz. 398) oraz tytułem V rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności

z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200).

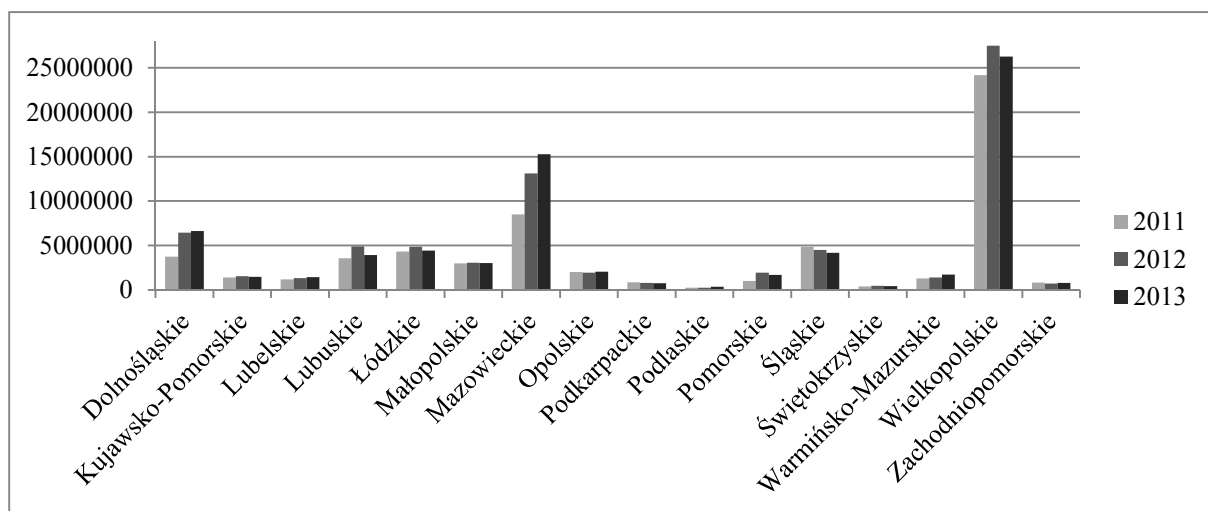
2. Wymagania dotyczące przedsiębiorstw paszowych i żywnościowych objętych programem

2.1. Liczba stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) oraz liczba niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2011–2013

Łączna liczba stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) oraz łączna liczba niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w latach 2011–2013 w podziale na województwa została przedstawiona na rysunkach 2 i 3.

Rys. 2. Łączna liczba stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w latach 2011–2013 w poszczególnych województwach (źródło: Inspekcja Weterynaryjna)

Rys. 3. Łączna liczba sztuk niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w latach 2011–2013 w poszczególnych województwach (źródło: Inspekcja Weterynaryjna)

2.2. Struktura produkcji pasz

Strukturę produkcji pasz w Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiają tabele 1 i 2.

Produkt	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Pasze dla drobiu	5256	5310	5565
Pasze dla świń	1752	1725	1740
Pasze dla bydła	866	865	860
Pasze dla pozostałych zwierząt (m.in. dla koni, owiec, kóz, ryb, zwierząt futerkowych)	326	330	335
Ogółem	8200	8230	8500

Tab. 1. Wielkość produkcji pasz przemysłowych (w tys. ton) w Polsce w latach 2011–2013 (źródło: GUS, IERiGŻ)

Rodzaj paszy	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Dla drobiu			
Mieszanki pełnoporcjowe	96,6	95,6	95,0
Mieszanki uzupełniające	2,1	3,1	3,7
Premiksy	1,3	1,3	1,3
Ogółem	100,0	100,0	100,0

Tab. 2. Struktura produkcji pasz przemysłowych dla drobiu w latach 2011–2013 (w %) (źródło: GUS, IERiGŻ)

2.3. Wytyczne dotyczące dobrych praktyk produkcji zwierzęcej lub inne wytyczne w zakresie bezpieczeństwa biologicznego

2.3.1. Zarządzanie w zakresie higieny w gospodarstwach

Hodowcy drobiu są obowiązani do stosowania przepisów:

- 1) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych, jakie muszą spełniać gospodarstwa w przypadku, gdy zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego pochodzące z tych gospodarstw są wprowadzane na rynek (Dz. U. Nr 168, poz. 1643), oraz
- 2) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.).

W gospodarstwie utrzymującym drób powinny znajdować się co najmniej:

- 1) wydzielone miejsca do składowania środków odkażających, zabezpieczone przed dostępem osób postronnych;
- 2) wydzielone miejsce do składowania obornika;
- 3) miejsce zapewniające właściwe warunki do przetrzymywania produktów leczniczych weterynaryjnych, zabezpieczone przed dostępem osób postronnych;
- 4) odzież i obuwie przeznaczone tylko do obowiązkowego użycia w gospodarstwie;
- 5) maty odkażające nasączone środkiem odkażającym przed wjazdem na teren gospodarstwa oraz przed wejściami do poszczególnych kurników;
- 6) środki odkażające w ilości niezbędnej do przeprowadzenia doraźnego odkażania.

W odniesieniu do warunków utrzymania drobiu oraz zasad zarządzania gospodarstwem powinny zostać spełnione następujące środki bioasekuracji, polegające na:

- 1) stosowaniu zasady „cały kurnik pełen lub cały kurnik pusty”;
- 2) zapewnieniu odpowiednich warunków utrzymania w zakresie temperatury, wilgotności, wymiany powietrza, dostępu światła;
- 3) stosowaniu prawidłowej obsady kurnika;
- 4) utrzymywaniu w jednym kurniku, w obrębie jednego stada, drobiu w jednakowym wieku;
- 5) izolacji poszczególnych kurników przez zapewnienie osobnej obsługi, żywienia, narzędzi;

- 6) stosowaniu pasz kruszonych w żywieniu drobiu;
- 7) zabezpieczeniu paszy przed dostępem gryzoni i dzikich ptaków;
- 8) rejestrowaniu wejść osób postronnych na teren gospodarstwa;
- 9) odkażaniu kół pojazdów wjeżdżających na teren gospodarstwa;
- 10) regularnym aktualizowaniu planu zabezpieczenia gospodarstwa przed gryzoniami;
- 11) rejestrowaniu prowadzonych regularnie czynności odkażania, dezynsekcji i deratyzacji.

Pomieszczenia, w których utrzymuje się drób, ich wyposażenie oraz sprzęt powinny być wykonane z materiałów nieszkodliwych dla zdrowia drobiu oraz nadających się do oczyszczania i odkażania.

2.3.2. Środki zapobiegające zakażeniom przenoszonym przez zwierzęta, pasze, wodę pitną, pracowników gospodarstw

Kurniki, w których utrzymywany jest drób, powinny być:

- 1) zabezpieczone przed dostępem zwierząt innych niż utrzymywane w gospodarstwie;
- 2) utrzymywane w czystości;
- 3) oznakowane tablicą z napisem „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Odchody oraz niezjedzone resztki paszy powinny być usuwane z pomieszczeń tak często, aby uniknąć zanieczyszczenia paszy lub wody.

Osoby zatrudnione do wykonywania czynności związanych z utrzymywaniem drobiu powinny:

- 1) stosować odzież ochroną, oddzielną do pracy przy każdym stadzie w kurniku;
- 2) posiadać aktualne badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonella*;
- 3) zostać przeszkolone w zakresie higieny osobistej oraz możliwych dróg przenoszenia zakażenia za pośrednictwem odzieży oraz sprzętu.

2.3.3. Higiena transportu zwierząt do gospodarstw i z gospodarstw

Zalecenia dotyczące transportu drobiu:

- 1) drób powinien być przewożony zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r. poz. 856, z późn. zm.)

oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniającego dyrektywy 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97 (Dz. Urz. UE L 3 z 05.01.2005, str. 1, z późn. zm.);

- 2) transport do gospodarstwa powinien odbywać się w pojazdach oraz w kontenerach lub pojemnikach transportowych, które zostały dokładnie oczyszczone i odkażone przed załadunkiem drobiu przy użyciu dopuszczonego do obrotu środka odkażającego w stężeniu umożliwiającym inaktywację pałeczek *Salmonella*;
- 3) bezpośrednio po rozładunku drobiu w gospodarstwie albo w rzeźni pojazdy oraz kontenery lub pojemniki transportowe powinny być oczyszczone i odkażone przy użyciu dopuszczonego do obrotu środka odkażającego w stężeniu umożliwiającym inaktywację pałeczek *Salmonella*.

2.4. Nadzór weterynaryjny nad gospodarstwami

W zakresie środków profilaktyki weterynaryjnej podejmowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podstawowe znaczenie ma ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Ustawa ta ustanawia nadzór organów administracji publicznej nad prowadzeniem działalności związanej z utrzymywaniem drobiu, określa warunki zapewniające odpowiedni poziom bezpieczeństwa epizootycznego dla prowadzenia tego rodzaju działalności oraz określa katalog środków nadzoru. Katalog ten obejmuje kompetencje organów administracji weterynaryjnej do wydawania aktów administracyjnych (decyzji administracyjnych) oraz prowadzenia działań faktycznych o charakterze materialno-technicznym.

Podjęcie działalności nadzorowanej w zakresie utrzymywania zwierząt gospodarskich, w celu umieszczenia tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt na rynku, jest dozwolone po uprzednim zgłoszeniu, w formie pisemnej, zamiaru jej prowadzenia powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na przewidywane miejsce jej prowadzenia.

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną są obowiązane do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informacja taka powinna zostać przekazana w formie pisemnej w terminie siedmiu dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia.

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej są obowiązane zapewnić spełnienie następujących wymagań weterynaryjnych: lokalizacyjnych, zdrowotnych, higienicznych, sanitarnych, organizacyjnych, technicznych lub technologicznych zabezpieczających przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniających właściwą jakość produktów.

W ramach nadzoru sprawowanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej nad działalnością nadzorowaną określoną w art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt pracownikom tej Inspekcji, jak również osobom wyznaczonym do wykonywania w jej imieniu określonych zadań, przysługuje prawo przeprowadzenia w każdym czasie kontroli w zakresie spełnienia przez podmioty nadzorowane wymagań weterynaryjnych. Uprawnienia kontrolne, oprócz prawa wstępu na teren prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej, obejmują, zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, także prawo do nieodpłatnego pobierania próbek do badań oraz żądania pisemnych lub ustnych informacji w zakresie objętym przedmiotem kontroli, w tym okazywania i udostępniania dokumentów lub danych informatycznych związanych z tą kontrolą.

Jeżeli w wyniku kontroli zostaną stwierdzone uchybienia w spełnieniu wymagań weterynaryjnych przez podmioty nadzorowane, organy Inspekcji Weterynaryjnej mają kompetencje doprowadzenia wadliwego stanu faktycznego do stanu nakazanego w przepisach prawa weterynaryjnego. Inspekcja Weterynaryjna działa w tym zakresie, łącząc realizację funkcji kontrolnych z uprawnieniami władczymi dającymi możliwość wydawania decyzji administracyjnych, w tym nakazów i zakazów.

W przypadku stwierdzenia, że przy prowadzeniu działalności nadzorowanej są naruszone wymagania weterynaryjne, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, wydaje jedną z następujących decyzji administracyjnych:

- 1) nakazującą usunięcie uchybień w określonym terminie;
- 2) nakazującą wstrzymanie działalności do czasu usunięcia uchybień;
- 3) zakazującą umieszczania na rynku zwierząt lub handlu zwierzętami będącymi przedmiotem działalności albo zakazującą produkcji, umieszczania na rynku lub handlu określonymi produktami, wytwarzanymi przy prowadzeniu tej działalności.

O zakresie przedmiotowym decyzji rozstrzyga powiatowy lekarz weterynarii. Nie jest to jednak uznanie swobodne. Dokonując bowiem rozstrzygnięcia, organ Inspekcji

Weterynaryjnej ma na względzie wynikające z naruszenia prawa weterynaryjnego zagrożenie zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt.

W przypadku niezastosowania się przez podmiot do nakazów lub zakazów wynikających z decyzji administracyjnej wydanej na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii ma obowiązek wydania kolejnej decyzji administracyjnej, w której rozstrzyga o zakazie prowadzenia dalszej działalności przez ten podmiot i skreśla go z rejestru. Decyzja taka nie jest wydawana w stosunku do gospodarstw utrzymujących drób, z wyjątkiem zakładów drobiu (art. 9 ust. 3 tej ustawy). Oznacza to, że niezastosowanie się przez podmiot do pierwszego rozstrzygnięcia powiatowego lekarza weterynarii musi skutkować wydaniem w sprawie kolejnej bardziej restrykcyjnej decyzji administracyjnej.

2.5. Wpis gospodarstw do rejestru

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, o której mowa w ust. 2.4.

Dodatkowo prowadzenie działalności polegającej na utrzymywaniu drobiu w celu pozyskiwania jaj konsumpcyjnych przeznaczonych do wprowadzenia na rynek podlega rejestracji na podstawie ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1577). Rejestr prowadzi się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 września 2010 r. w sprawie rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego lub wprowadzających na rynek te produkty oraz wykazów takich zakładów (Dz. U. Nr 187, poz. 1258). Ponadto podmiotom tym nadaje się weterynaryjny numer identyfikacyjny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2010 r. w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (Dz. U. Nr 173, poz. 1178).

2.6. Prowadzenie dokumentacji w gospodarstwach

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008 r. ustanawiającym szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj (Dz. Urz. UE L 163 z 24.06.2008, str. 6, z późn. zm.) producenci ewidencjonują:

- 1) informacje na temat metod chowu drobiu, określając w odniesieniu do każdej stosowanej metody chowu:
 - a) datę umieszczenia drobiu w kurniku, wiek niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w tym dniu oraz ich liczbę,
 - b) datę uboju oraz liczbę poddanych ubojowi niosek gatunku kura (*Gallus gallus*),
 - c) dzienną produkcję jaj,
 - d) liczbę lub masę jaj sprzedanych lub dostarczonych w inny sposób każdego dnia oraz
 - e) nazwy i adresy kupujących;
- 2) w przypadkach gdy na jajach klasy „A” i ich opakowaniach jest podana informacja na temat sposobu żywienia niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), producenci, bez uszczerbku dla wymagań określonych w części A.III załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, str. 319), ewidencjonują dla każdego sposobu żywienia:
 - a) ilość oraz rodzaj dostarczonych pasz gotowych lub mieszanych na miejscu,
 - b) datę dostawy paszy.

Jeżeli w jednym gospodarstwie stosuje się kilka różnych metod chowu drobiu, informacje określone w pkt 1 i 2 podaje się w podziale na poszczególne kurniki.

Zamiast prowadzenia ewidencji sprzedaży i dostaw, producenci mogą założyć rejestr faktur i specyfikacji wysyłkowych prowadzony zgodnie z pkt 1 i 2.

Producenci przechowują informacje wymienione w pkt 1 i 2 przez co najmniej 12 miesięcy od momentu ich utworzenia.

Zgodnie z art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271, z późn. zm.), jeżeli tkanki i produkty pochodzące od zwierząt są przeznaczone do spożycia przez ludzi, to posiadacze tych zwierząt lub osoby odpowiedzialne za te zwierzęta są obowiązani do posiadania dokumentacji, w formie ewidencji nabycia, posiadania i stosowania produktów leczniczych weterynaryjnych oraz leczenia zwierząt, prowadzonej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Szczegółowy zakres i sposób prowadzenia przez lekarzy weterynarii dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej wykonywanych czynności leczniczych i profilaktycznych oraz stosowanych produktów leczniczych, jak również zakres i sposób prowadzenia ewidencji

leczenia zwierząt przez posiadacza zwierząt gospodarskich, a także tryb dokonywania wpisów w tej ewidencji przez lekarzy weterynarii leczących zwierzęta zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2011 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej i ewidencji leczenia zwierząt oraz wzorów tej dokumentacji i ewidencji (Dz. U. Nr 224, poz. 1347).

Wspomniane dokumenty lekarz weterynarii oraz posiadacz zwierzęcia przechowują przez 5 lat od daty dokonania w nich ostatniego wpisu, zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne.

Wzór dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi został określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wzoru tej dokumentacji (Dz. U. Nr 200, poz. 1236).

2.7. Dokumenty, w które zaopatruje się drób

W handlu, jak również przy przywozie dokumenty są wystawiane zgodnie z:

- 1) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 599/2004 z dnia 30 marca 2004 r. dotyczącym przyjęcia zharmonizowanego wzoru świadectwa i sprawozdania z kontroli związanych z wewnątrzspółnotowym handlem zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 94 z 31.03.2004, str. 44; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 43, str. 354);
- 2) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 798/2008 z dnia 8 sierpnia 2008 r. ustanawiającym wykaz państw trzecich, terytoriów, stref lub grup, z których dopuszczalny jest przywóz do i tranzyt przez terytorium Wspólnoty drobiu i produktów drobiowych oraz wymogów dotyczących świadectw weterynaryjnych (Dz. Urz. UE L 226 z 23.08.2008, str. 1, z późn. zm.);
- 3) ustawą z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej (Dz. U. z 2014 r. poz. 424, z późn. zm.);
- 4) ustawą z dnia 10 grudnia 2003 r. o kontroli weterynaryjnej w handlu (Dz. U. z 2004 r. Nr 16, poz. 145, z późn. zm.);
- 5) ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz

ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463), podmioty działające na rynku powinny zapewnić możliwość monitorowania żywności, pasz, zwierząt hodowlanych oraz wszelkich substancji przeznaczonych do dodania do żywności lub pasz. W tym celu podmioty te powinny utworzyć systemy i procedury umożliwiające przekazanie takich informacji na żądanie właściwych władz.

Zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14), przesyłki produktów pochodzenia zwierzęcego zaopatruje się w świadectwa zdrowia lub inne dokumenty określone w prawodawstwie unijnym.

Wywóz zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego odbywa się zgodnie z wymaganiami uzgodnionymi z władzami danego państwa.

Dodatkowo dla każdej przesyłki zwierząt przemieszczanej na terytorium Unii Europejskiej, w tym podlegającej wywozowi, wystawia się w systemie TRACES świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzspółnotowym.

2.8. Inne środki stosowane w celu zapewnienia identyfikacji zwierząt

W celu zapewnienia identyfikacji drobiu przemieszczanego na terytorium Unii Europejskiej wystawia się w systemie TRACES świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzspółnotowym zawierające szczegółowe dane dotyczące przesyłki tego drobiu, w szczególności miejsce pochodzenia i przeznaczenia.

W przypadku przesyłek przeznaczonych do państw trzecich dane dotyczące przesyłki są również wprowadzane do systemu TRACES. W systemie odnotowywana jest również kontrola dobrostanu na granicy.

Przy przywozie dla każdej przesyłki wystawiany jest dokument CVED zgodny z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 282/2004 z dnia 18 lutego 2004 r. wprowadzającym dokument zgłoszenia i kontroli weterynaryjnych dotyczących zwierząt wwożonych do Wspólnoty pochodzących z krajów trzecich (Dz. Urz. UE L 49 z 19.02.2004, str. 11, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 3, t. 42, str. 462), którego oryginał towarzyszy przesyłce drobiu do miejsca przeznaczenia. Dodatkowo wersja elektroniczna dokumentu CVED jest wprowadzana do systemu TRACES.

Część B

1. Identyfikacja programu

Państwo członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: salmonellozy odzwierzęce

Populacja zwierząt objęta programem: stada niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)

Rok wdrożenia: 2014–2016

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego salmonellozy odzwierzęcej

W Rzeczypospolitej Polskiej stada niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) monitorowano w kierunku zakażeń pałeczkami *Salmonella* od lipca 1999 r., zgodnie z instrukcją Głównego Lekarza Weterynarii nr 3/99 dotyczącą zwalczania salmonelloz w stadach towarowych kur, opracowaną na podstawie dyrektywy Rady 92/117/EWG z dnia 17 grudnia 1992 r. dotyczącej środków ochrony przed określonymi chorobami odzwierzęcymi i odzwierzęcymi czynnikami chorobotwórczymi u zwierząt i w produktach pochodzenia zwierzęcego, w celu zapobieżenia zakażeniom i zatruciom przenoszonym przez żywność (Dz. Urz. WE L 62 z 15.03.1993, str. 38, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 14, str. 40, z późn. zm.).

W latach 2004 i 2005 przeprowadzono na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z decyzją Komisji 2004/665/WE z dnia 22 września 2004 r. dotyczącą badań podstawowych nad występowaniem bakterii *Salmonella* w stadach niosek gatunku *Gallus gallus* (Dz. Urz. UE L 303 z 30.09.2004, str. 30), badania podstawowe w kierunku określenia występowania pałeczek *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*). Do badania laboratoryjnego pobrano próbki z 440 stad niosek. Na podstawie wyników tych badań przeprowadzonych we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej określono minimalny, roczny poziom redukcji liczby stad z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych.

Zgodnie z raportem opublikowanym przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) pałeczki *Salmonella* spp. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzono w 76,2% badanych stad niosek. Odsetek stad zakażonych *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium wyniósł odpowiednio 54,6% i 2,1%.

Realizacja krajowych programów zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczęła się w 2008 r. Wyniki realizacji ww. programów przedstawia tabela 3.

Rok	Liczba stad zbadanych (stada w okresie odchowu i dorosłe)	Procent stad zakażonych serotypem <i>Salmonella</i> objętym programem (stada w okresie odchowu i dorosłe)	Procent dorosłych stad zakażonych serotypem <i>Salmonella</i> objętym programem
2013	3067	1,89%	2,40%
2012	2931	2,39%	2,84%
2011	2615	3,33%	3,71%
2010	2617	4,05%	4,48%
2009	1948	4,21%	4,66%
2008	1533	9,13%	9,36%

Tab. 3. Wyniki realizacji krajowych programów zwalczania *Salmonella* w stadach kur niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w latach 2008–2013 (źródło: Inspekcja Weterynaryjna)

Do zakażeń u ludzi w 2012 r., zgodnie z danymi z raportu Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności na temat tendencji i źródeł chorób odzwierzęcych, odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz ognisk przenoszonych przez żywność z 2012 r., dochodziło najczęściej przez spożywanie skażonych produktów pochodzenia zwierzęcego, m.in. jaj i produktów jajecznych oraz mięsa i przetworów mięsnych, w tym drobiowych.

Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach w Polsce są zbierane przez Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny, a następnie publikowane na ich stronie internetowej w postaci co dwutygodniowych meldunków o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach, co przedstawia tabela 4.

Rok	Liczba zarejestrowanych zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki <i>Salmonella</i>
2013	7 407
2012	8 267
2011	8 652
2010	9 549
2009	8 855

Tab. 4. Dane dotyczące liczby zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella* w latach 2009–2013 (źródło: Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny)

3. Opis programu

Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 2160/2003 zadaniem krajowego programu zwalczania choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego jest osiągnięcie odpowiedniego celu unijnego.

Cel unijny został określony w art. 1 rozporządzenia nr 517/2011.

Rozporządzenie to wyznaczyło cel unijny w odniesieniu do następujących serotypów *Salmonella*:

- 1) *Salmonella* Enteritidis;
- 2) *Salmonella* Typhimurium, w tym jednofazowej *Salmonella* Typhimurium o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-.

W art. 1 rozporządzenia nr 517/2011 określono roczną minimalną wartość procentową ograniczenia liczby stad dorosłych kur niosek zakażonych serotypami *Salmonella* objętymi programem. W pierwszym roku realizacji programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej celem programu było zmniejszenie liczby stad dorosłych niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) z wynikiem dodatnim co najmniej o 40%, a w następnych latach odpowiednio o wartość procentową określoną w art. 1 rozporządzenia nr 517/2011, albo gdy docelowo odsetek stad z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych zostanie zredukowany do 2% lub poniżej tej wartości.

Zgodnie z założeniami programu w trakcie jego realizacji przewiduje się:

- 1) w 2014 r. nie więcej niż 69 stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażonych serotypem *Salmonella* objętym programem;
- 2) w 2015 r. nie więcej niż 55 stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażonych serotypem *Salmonella* objętym programem;
- 3) w 2016 r. nie więcej niż 50 stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) zakażonych serotypem *Salmonella* objętym programem.

Na potrzeby realizacji programu przyjmuje się, że stadem zakażonym w odniesieniu do celu unijnego jest stado dorosłe, w którym w wyniku badania laboratoryjnego próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, zgodnie z ust. 2.2 oraz ust. 3.1 załącznika do rozporządzenia nr 517/2011, wykryto w jednej próbce lub więcej niż w jednej próbce serotypy *Salmonella* objęte programem (inne niż szczepy szczepionkowe) lub w którym stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii.

Cel unijny będzie realizowany przez badanie laboratoryjne stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) objętych zakresem rozporządzenia nr 2160/2003, w tym stad w okresie odchowu.

W przypadku wykrycia w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy serotypu *Salmonella* objętego programem następuje pobranie próbek przez powiatowego lekarza weterynarii. W przypadku wykrycia w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii serotypu *Salmonella* objętego programem przewiduje się:

- 1) likwidację zakażonego stada przez poddanie ubojowi lub zabicie drobiu;
- 2) unieszkodliwienie zwłok drobiu padłego lub zabitego;
- 3) zniszczenie lub poddanie obróbce jaj konsumpcyjnych;
- 4) zniszczenie lub zagospodarowanie pasz, w przypadku gdy w badaniu laboratoryjnym próbek paszy uzyskano wynik dodatni w kierunku serotypu *Salmonella* objętego programem;
- 5) zniszczenie lub zagospodarowanie ściółki, odchodów i innych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu;
- 6) przeprowadzenie oczyszczania i odkażania.

Istotnym środkiem dla osiągnięcia celu jest stosowanie przez hodowców zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*).

4. Środki przewidziane programem

Środki podjęte przez właściwe organy w odniesieniu do zwierząt lub produktów, u których albo w których wykryto *Salmonella* spp., w szczególności środki podjęte w celu ochrony zdrowia publicznego, a także wszelkie podjęte środki zapobiegawcze, takie jak szczepienia

4.1. Postępowanie hodowcy i powiatowego lekarza weterynarii w przypadku wykrycia serotypu *Salmonella* objętego programem lub efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*).

4.1.1. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy hodowcy lub wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii, hodowca jest obowiązany do:

- 1) niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie powiatowego lekarza weterynarii;
- 2) pozostawienia drobiu w miejscu jego stałego przebywania i niewprowadzania tam innego drobiu;
- 3) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do kurnika lub miejsc, w których znajduje się drób podejrzany o zakażenie serotypem *Salmonella* objętym programem lub w którym znajdują się jego zwłoki;

- 4) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania mięsa oraz produktów pochodzących od drobiu, jego zwłok, paszy, ściółki, odchodów pochodzących od tego drobiu oraz innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania drobiu;
- 5) udostępnienia organom Inspekcji Weterynaryjnej drobiu do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy przy wykonywaniu tych badań i zabiegów;
- 6) udzielania powiatowemu lekarzowi weterynarii wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia choroby i źródeł zakażenia lub zapobiegania rozprzestrzenianiu się choroby lub zakażenia;
- 7) udostępnienia powiatowemu lekarzowi weterynarii dokumentacji dotyczącej stada, w szczególności dokumentacji potwierdzającej zakup piskląt, ściółki, paszy, sprzedaży drobiu i jaj oraz dokumentacji związanej z ewidencją leczenia;
- 8) zwiększenia standardów zoohigienicznych.

4.1.2. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych, próbek pobranych z inicjatywy hodowcy lub wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 42 ust. 6 oraz art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt:

- 1) przeprowadza dochodzenie epizootyczne, zgodnie z art. 42 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) pobiera próbki do badań laboratoryjnych we wszystkich stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w gospodarstwie w sposób, który jest określony w załączniku do rozporządzenia nr 517/2011;
- 3) w celu ustalenia źródła zakażenia stada serotypami *Salmonella* objętymi programem przeprowadza badania laboratoryjne:
 - a) paszy,
 - b) wody z ujęć własnych gospodarstwa;
- 4) nakazuje, w drodze decyzji administracyjnej:
 - a) izolację drobiu znajdującego się w gospodarstwie w poszczególnych kurnikach, w których drób jest utrzymywany,

- b) zastosowanie właściwych produktów biobójczych przed wejściami do kurnika i wyjściami z niego, jak również wjazdami na teren gospodarstwa i wyjazdami z tego gospodarstwa,
 - c) przetrzymywanie jaj w warunkach uniemożliwiających rozprzestrzenienie zakażenia; jeżeli nie istnieje możliwość przetrzymywania jaj w magazynie gospodarstwa, to powiatowy lekarz weterynarii informuje hodowcę o możliwości skierowania jaj do przetworzenia przy zastosowaniu obróbki cieplnej; przemieszczenie jaj odbywa się za zgodą powiatowego lekarza weterynarii wydanej w porozumieniu z powiatowym lekarzem weterynarii sprawującym nadzór nad zakładem, w którym jaja te będą przetworzone; sposób postępowania z jajami jest określony w ust. 2 w części D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003;
- 5) zakazuje, w drodze decyzji administracyjnej:
- a) wywożenia jaj z gospodarstwa z wyłączeniem przemieszczania bezpośrednio do zakładu wytwarzającego lub przetwarzającego produkty jajeczne, o którym mowa w przepisach o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego; sposób postępowania z jajami jest określony w ust. 2 części D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003,
 - b) stosowania produktów biobójczych, produktów leczniczych weterynaryjnych i innych środków utrudniających izolację pałeczek *Salmonella* w stadzie przed pobraniem próbek przez powiatowego lekarza weterynarii,
 - c) wywożenia z gospodarstwa, bez jego zgody, mięsa, zwłok drobiu, paszy, ściółki, odchodów pochodzących od tego drobiu oraz innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania drobiu,
 - d) przemieszczania drobiu z gospodarstwa i do gospodarstwa oraz ze stada i do stada w obrębie gospodarstwa, chyba że drób, na wniosek hodowcy, zostanie przemieszczony do rzeźni, w celu poddania ubojowi; w przypadku przemieszczania drobiu do uboju w rzeźni, w świadectwie zdrowia należy zaznaczyć, że nioski gatunku kura (*Gallus gallus*) pochodzą ze stada, w którym w wyniku badania próbek pobranych z inicjatywy hodowcy uzyskano dodatni wynik w kierunku serotypu *Salmonella* objętego

programem lub w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy wykryto efekt hamujący wzrost bakterii.

Środki wymienione w tym ustępie są stosowane do czasu potwierdzenia lub wykluczenia przez powiatowego lekarza weterynarii wystąpienia w stadzie kur niosek zakażenia serotypami *Salmonella* objętymi programem.

4.1.3. Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza również pobieranie próbek w stadzie w przypadkach określonych w ust. 2.1 lit. c załącznika do rozporządzenia nr 517/2011.

4.1.4. W przypadku uzyskania w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w ramach dochodzenia epizootycznego dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem (innych niż szczepy szczepionkowe) lub w przypadku wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji administracyjnej:

1) nakazuje:

- a) niezwłoczny ubój wszystkich sztuk drobiu ze stada zakażonego lub
- b) zabicie wszystkich sztuk drobiu ze stada zakażonego,
- c) zabicie wszystkich sztuk drobiu wykazującego objawy kliniczne,
- d) unieszkodliwienie zwłok wszystkich sztuk drobiu padłego i zabitego zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 1069/2009”, oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia,
- e) zniszczenie jaj, zgodnie z przepisami rozporządzenia 1069/2009 oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia lub poddanie jaj obróbce cieplnej, gwarantującej zabicie wszystkich pałeczek *Salmonella*; sposób postępowania z jajami jest określony w ust. 2 części D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003,
- f) zniszczenie pasz lub ich zagospodarowanie, przez zastosowanie środków kontroli gwarantujących pełną inaktywację pałeczek *Salmonella*

- w przypadku gdy uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego próbek paszy w kierunku obecności serotypów *Salmonella* objętych programem,
- g) zniszczenie lub zagospodarowanie ściółki oraz odchodów, które mogły ulec skażeniu, w sposób, który wyklucza zanieczyszczenie pałeczkami *Salmonella*, zgodnie z rozporządzeniem 1069/2009, oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia,
 - h) zniszczenie lub poddanie odkażaniu innych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu,
 - i) oczyszczenie i odkażenie kurników, w których był przetrzymywany drób ze stada zakażonego w odniesieniu do celu wspólnotowego, otoczenia kurników, środków transportu oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, po wykonaniu czynności, o których mowa w lit. a–h,
 - j) podjęcie przez hodowcę działań, mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w gospodarstwie, określonych w części A ust. 2.3;
- 2) zakazuje wprowadzania drobiu do gospodarstwa oraz wyprowadzania z gospodarstwa, z wyjątkiem drobiu ze stada podejrzanego o zakażenie, który na wniosek hodowcy może zostać przemieszczony do rzeźni.

W przypadku uzyskania w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem koszty:

- 1) oczyszczenia i odkażenia kurników, w których był przetrzymywany drób ze stada zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem, ich otoczenia, środków transportu oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu,
 - 2) podjęcia działań, mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w gospodarstwie
- są ponoszone przez hodowcę.

4.2. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem lub stwierdzenia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych w ramach rutynowego pobierania próbek przez powiatowego lekarza

weterynarii, zgodnie z pkt 2.1 lit. a załącznika do rozporządzenia nr 517/2011, w stado niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) podejmuje działania opisane w ust. 4.1.2 pkt 1–3;
- 2) nakazuje, w drodze decyzji administracyjnej, podjęcie działań określonych w ust. 4.1.4 lub
- 3) na podstawie analizy ryzyka może odstąpić od stosowania tych działań – w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii próbek kurzu w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem (innych niż szczepy szczepionkowe) oraz ujemnego wyniku badań laboratoryjnych pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii próbek kału lub próbek okładzin na obuwiu; w takim przypadku powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dodatkowe pobranie próbek w sposób określony w lit. b ust. 4 części D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003; do czasu uzyskania wyniku badań stosuje się działania określone w ust. 4.1.2 pkt 4 oraz 5; w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii zgodnie z lit. b ust. 4 części D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 stosuje się działania określone w ust. 4.1.4.

4.3. W przypadku stwierdzenia przez powiatowego lekarza weterynarii, że stado niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) nie jest badane przez hodowcę zgodnie z wymaganiami ustanowionymi w rozporządzeniu nr 517/2011 oraz w niniejszym programie, uznaje on stado za stado o nieznanym statusie pod względem *Salmonella* oraz wydaje decyzję administracyjną, na podstawie przepisu art. 54 rozporządzenia nr 882/2004, zakazującą wprowadzenia na rynek jaj konsumpcyjnych pochodzących ze stada o nieznanym statusie pod względem *Salmonella*, z wyjątkiem kierowania takich jaj do zakładu przetwórstwa, w którym zostaną poddane obróbce cieplnej gwarantującej zniszczenie pałeczek *Salmonella*. Sposób postępowania z jajami pochodzącymi ze stad o nieznanym statusie zdrowotnym został określony w ust. 2 części D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003.

Stado niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) o nieznanym statusie może zostać uznane za niezakażone serotypami *Salmonella* objętymi programem w przypadku uzyskania ujemnego wyniku badania próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii zgodnie z procedurą określoną w lit. b ust. 4 części D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003. Próbkę do badań są pobierane przez powiatowego lekarza weterynarii na wniosek hodowcy.

Koszty pobrania próbek, dojazdu do gospodarstwa oraz transportu próbek do laboratorium, jak również badania próbek w laboratorium są ponoszone przez hodowcę.

4.4. Przy przemieszczaniu kur z zakażonego stada niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) do rzeźni stosuje się świadectwo zdrowia, zgodne z wzorem określonym w załączniku do programu.

W związku z tym, że rozporządzenie Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 1, z późn. zm.) wskazuje pałeczki *Salmonella* spp. jako kryterium bezpieczeństwa żywności w mięsie mielonym i surowych wyrobach z mięsa drobiowego, w drobiowym mięsie odkostnionym mechanicznie oraz w produktach z mięsa drobiowego, hodowca jest obowiązany do wpisywania w łańcuchu żywnościowym dla drobiu wyników dodatnich wszystkich stwierdzonych serotypów *Salmonella*, w tym nieobjętych programem.

Przy przemieszczaniu do rzeźni kur niosek, które nie były badane zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu nr 517/2011 oraz w niniejszym programie, w przypadku przeprowadzenia badania przedubojowego na terenie gospodarstwa pochodzenia w pkt 4 świadectwa zdrowia należy zaznaczyć fakt pochodzenia drobiu ze stada o nieznanym statusie zdrowotnym pod względem *Salmonella*.

W przypadku gdy w badaniu laboratoryjnym próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) stwierdzono pałeczki *Salmonella*:

- 1) badanie przedubojowe kur z tego stada przeprowadza się zgodnie z:
 - a) sekcją I rozdziałem II częścią A ust. 1 i częścią B ust. 1–3 oraz
 - b) sekcją IV rozdziałem V częścią A ust. 4– załącznika I do rozporządzenia nr 854/2004;
- 2) ubój kur z tego stada przeprowadza się w sposób określony w sekcji II rozdział III pkt 7 załącznika I do rozporządzenia nr 854/2004;
- 3) ocenę mięsa oraz sposób postępowania z mięsem pozyskanym z kur z takiego stada przeprowadza się w sposób określony w sekcji II rozdział V załącznika I do rozporządzenia nr 854/2004;
- 4) wymagania, jakie powinno spełniać świeże mięso pozyskane z kur z takiego stada, są określone w części E pkt 1 i 3 załącznika II do rozporządzenia (WE) nr 2160/2003.

4.5. Przed ponownym umieszczeniem w kurniku drobiu powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki w celu stwierdzenia skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażania. Próbki do badań laboratoryjnych stanowią:

- 1) 4 wymazy powierzchniowe z podłoża, w szczególności z miejsc popękanych, zagłębień lub połączeń konstrukcyjnych – w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą oraz
- 2) 4 wymazy powierzchniowe z kątów narożnych badanego pomieszczenia pobrane od poziomu podłogi do wysokości 1 m – w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą, oraz
- 3) 3 wymazy powierzchniowe z urządzenia służącego do karmienia – każdy wymaz pobrany z 5 metrów taśmy lub rynienki paszowej, lub 6 wybranych losowo karmideł w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą, oraz
- 4) 2 wymazy powierzchniowe z systemu wentylacyjnego (każdy wymaz może być pobrany z 3 wlotów lub wylotów tego systemu) – w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą, oraz
- 5) 2 wymazy powierzchniowe z magazynu jaj (z powierzchni sortownic, stołów) lub z końcowych 5 metrów systemu przeznaczonego do zbierania zniesionych jaj (taśmy) – w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego pobranych próbek, koszty pobrania kolejnych próbek do badania skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażania, dojazdu do gospodarstwa oraz transportu próbek do laboratorium, jak również badania próbek w laboratorium są ponoszone przez hodowcę.

Ponowne umieszczenie drobiu w kurniku może odbyć się tylko po uzyskaniu ujemnych wyników badań próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii.

4.6. Powiatowy lekarz weterynarii, w przypadku gospodarstw, w których znajdują się dwa lub więcej niż dwa stada drobiu, może zastosować środki, o których mowa w ust. 4.1.4, również w stosunku do tych stad drobiu w gospodarstwie, które nie są utrzymywane w kurnikach:

- 1) gwarantujących całkowite odizolowanie od pomieszczeń, w których znajduje się drób zakażony;
- 2) w których czynności związane z utrzymywaniem drobiu, w tym karmienie drobiu, odbywają się w sposób uniemożliwiający szerzenie się pałeczek *Salmonella*.

4.7. Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia niezwłocznie państwowego powiatowego inspektora sanitarnego właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), w kierunku serotypu *Salmonella* objętego programem, zgodnie z art. 51 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.8. Zasady stosowania środków zwalczających drobnoustroje, przeprowadzania szczepień oraz przyznawania odstępstw od obowiązku szczepień są określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. Urz. UE L 212 z 02.08.2006, str. 3). Zakaz stosowania środków zwalczających drobnoustroje odnosi się do serotypów *Salmonella* objętych programem, z wyjątkiem przypadków wskazanych w art. 2 ust. 2 wyżej wymienionego rozporządzenia.

4.9. Wymagania, o których mowa w ust. 4.1–4.8, są stosowane bez naruszenia wymogów określonych w części D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003.

5. Podsumowanie środków przewidzianych programem

Okres trwania programu: 2014–2016

- Kontrola lub zwalczanie
- Badania laboratoryjne
- Ubój drobiu z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych
- Zabicie drobiu z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych
- Obróbka produktów pochodzenia zwierzęcego
- Usuwanie produktów
- Monitorowanie lub nadzór

5.1. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację realizacji programu

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii jest odpowiedzialny za opracowanie programu, a następnie nadzoruje jego realizację oraz informuje Komisję

Europejską o postępach w jego realizacji. Na poziomie województwa nadzór nad realizacją programu jest wykonywany przez wojewódzkiego lekarza weterynarii. Bezpośredni nadzór nad realizacją programu na poziomie powiatu sprawuje powiatowy lekarz weterynarii, który jest również odpowiedzialny za wykonywanie wszelkich czynności urzędowych w ramach programu.

5.2. Obszary geograficzne i administracyjne, na których program będzie realizowany

Program będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Podział administracyjny przedstawia rysunek 4.

Rys. 4. Podział administracyjny Rzeczypospolitej Polskiej na województwa

5.3. Środki wdrożone w ramach programu

5.3.1. Środki i prawodawstwo w zakresie wpisu gospodarstw do rejestru

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

5.3.2. Środki i stosowne prawodawstwo w zakresie powiadamiania o chorobie

Środki stosowane w zakresie powiadamiania o chorobie wynikają z art. 42 ust. 1–9 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z przepisem art. 51 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt organy Inspekcji Weterynaryjnej prowadzą system zbierania, przechowywania, analizowania, przetwarzania danych i przekazywania danych o chorobach zakaźnych zwierząt, w tym o chorobach objętych programem zwalczania.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje sąsiednim powiatowym lekarzom weterynarii oraz wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii informację o powzięciu podejrzenia lub potwierdzeniu wystąpienia serotypu *Salmonella* objętego programem zwalczania, po powzięciu podejrzenia lub stwierdzeniu jego wystąpienia w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*). Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje następnie tę informację Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

Ponadto powiatowy lekarz weterynarii powiadamia państwowego powiatowego inspektora sanitarnego właściwego dla miejsca prowadzenia działalności o wystąpieniu serotypu *Salmonella* objętego programem zwalczania w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*).

5.3.3. Środki i prawodawstwo w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego

Zostały szczegółowo opisane w części B ust. 4.

5.3.4. Sposób przeprowadzania kontroli i środki podejmowane w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy hodowcy, w zakresie wykrycia serotypu *Salmonella* objętego programem w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), stosuje się przepisy art. 42 ust. 1–5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 44 ust. 1 ww. ustawy, podejmuje czynności w celu wykrycia lub wykluczenia choroby, w tym wydaje decyzję administracyjną, w której nakazuje m.in. odosobnienie drobiu znajdującego się w gospodarstwie w poszczególnych kurnikach lub w innych obiektach oraz zakazuje przemieszczania drobiu z gospodarstwa i do gospodarstwa, chyba że drób, na wniosek hodowcy, zostanie przemieszczony do rzeźni, oraz zakazuje wywożenia jaj konsumpcyjnych z gospodarstwa z wyjątkiem sytuacji opisanych w ust. 4.1.4 pkt 2.

5.3.5. Środki i prawodawstwo w zakresie kontroli choroby

Art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

5.3.6. Środki i stosowne prawodawstwo w zakresie odszkodowania dla właścicieli zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych

Odszkodowanie i zwrot faktycznie poniesionych wydatków związanych z wykonywaniem nakazów zawartych w decyzji powiatowego lekarza weterynarii w związku ze zwalczaniem choroby zakaźnej zwierząt jest przyznawane zgodnie z art. 49 i art. 57c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z art. 49 ust. 5 wyżej wymienionej ustawy odszkodowanie nie przysługuje za jaja poddane obróbce cieplnej.

5.3.7. Środki i prawodawstwo w zakresie bezpieczeństwa biologicznego obowiązujące w gospodarstwach:

1) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych, jakie muszą spełniać gospodarstwa w przypadku, gdy zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego pochodzące z tych gospodarstw są wprowadzane na rynek;

2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.

Ponadto zaleca się stosowanie w gospodarstwie środków bioasekuracji. Są one określone w zasadach dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) i dobrej praktyki higienicznej (GHP).

Dodatkowe informacje w zakresie bezpieczeństwa biologicznego są udostępnione na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii w zakładce „Zdrowie i ochrona zwierząt”.

6. Ogólny opis kosztów i korzyści

Główną korzyścią z realizacji programu dla właścicieli stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) oraz podmiotów zajmujących się obrotem drobiu oraz jajami konsumpcyjnymi będzie możliwość prowadzenia swobodnego handlu oraz wywozu drobiu i jaj konsumpcyjnych do państw trzecich.

Zgodnie z częścią D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 jaja nie mogą być przeznaczone do konsumpcji, jeżeli nie pochodzą ze stada niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) objętego programem lub stado objęto ograniczeniami urzędowymi nałożonymi między innymi w związku z realizacją programu.

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1237/2007 z dnia 23 października 2007 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz decyzję 2006/696/WE w odniesieniu do wprowadzania na rynek jaj pochodzących ze stad kur niosek zakażonych salmonellą (Dz. Urz. UE L 280 z 24.10.2007, str. 5) restrykcje w stosunku do stad nieobjętych programem lub zakażonych zaczęły obowiązywać od początku 2009 r.

Główną korzyścią z realizacji programu dla właścicieli stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) oraz podmiotów zajmujących się obrotem drobiu oraz jajami konsumpcyjnymi będzie możliwość prowadzenia swobodnego handlu oraz wywozu drobiu i jaj konsumpcyjnych do państw trzecich. Zgodnie z częścią D załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 jaja nie mogą być przeznaczone do konsumpcji, jeżeli nie pochodzą ze stada niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) objętego programem lub stado objęto ograniczeniami urzędowymi nałożonymi między innymi w związku z realizacją programu.

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1237/2007 z dnia 23 października 2007 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz decyzję 2006/696/WE w odniesieniu do wprowadzania na rynek jaj pochodzących ze stad kur niosek zakażonych salmonellą (Dz. Urz. UE L 280 z 24.10.2007, str. 5) restrykcje w stosunku do stad nieobjętych programem lub zakażonych zaczęły obowiązywać od początku 2009 r. Osiągnięcie celu, czyli ograniczenie liczby zakażonych stad, zwiększy konkurencyjność polskich jaj konsumpcyjnych na rynku Unii Europejskiej, jak również na rynkach państw trzecich. Ponadto należy podkreślić, że salmonelloza jest najczęściej notowaną chorobą odzwierzęcą (w Rzeczypospolitej Polskiej w 2013 r. zanotowano 7407 przypadków tej choroby u ludzi), a jaja konsumpcyjne są głównym źródłem zachorowań u ludzi. Realizacja programu ograniczy liczbę zakażeń u ludzi, a w związku z tym zredukuje koszty leczenia tej choroby.

Szacowane koszty realizacji programu w 2014 r. wyniosą 13 319 234,58 zł. W związku z powyższym strona polska będzie występowała do Komisji Europejskiej z wnioskiem o współfinansowanie tego programu w wysokości 3 167 863,50 euro. Szczegółowe sprawozdanie finansowe za rok 2014 oraz wniosek o płatność zostanie przekazany Komisji Europejskiej do dnia 30 kwietnia 2015 r.

Szacowane koszty realizacji programu w 2015 r. wyniosą 16 501 277,57 zł. W związku z powyższym strona polska będzie występowała do Komisji Europejskiej z wnioskiem o współfinansowanie tego programu w odniesieniu do kosztów w wysokości 3 917 552,50 euro. Szacowane koszty realizacji programu w 2016 r. wyniosą 14 973 268,83 zł. W związku z powyższym strona polska będzie występowała do Komisji Europejskiej z wnioskiem o współfinansowanie tego programu w odniesieniu do kosztów w wysokości 3 819 392,40 euro. Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawach budżetowych na rok 2015 oraz 2016 w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej.

Szacunkowe koszty realizacji programów w latach 2015–2016 wyrażone w złotych zostały przeliczone na euro według prognozowanego kursu euro zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 2 października 2014 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

7. Dane dotyczące rozwoju epidemiologicznego w latach 2008–2013

7.1. Rozwój salmonellozy odzwierzęcej

7.1.1. Dane dotyczące rozwoju salmonellozy odzwierzęcej

Rok: 2008–2013

Region	Rodzaj stad ^{a)}	Łączna liczba stad ^{b)}	Łączna liczba sztuk drobiu	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba sztuk drobiu objętych programem	Liczba zbadanych stad ^{c)}	Serotyp ^{d)}	Liczba stad z dodatnim wynikiem ^{d)}	Liczba stad zlikwidowanych ^{d)}	Łączna liczba sztuk drobiu poddanych ubojowi lub zabitych ^{d)}	Kg/sztuki (jaja zniszczone)	Ilość zniszczonych jaj ^{d)}	Kg/sztuki (jaja skierowane do przetworzenia)	Ilość jaj skierowanych do przetworzenia ^{d)}
Rzeczpospolita Polska – 2013	Stada kur niosek	3 351	74 411 593	3072	74 339 552	3067	<i>S. Enteritidis</i> , <i>S. Typhimurium</i>	58	58	970 977	sztuki	9 017 503	sztuki	660 977
Rzeczpospolita Polska – 2012	Stada kur niosek	3 301	74 831 291	2 967	73 909 083	2 931	<i>S. Enteritidis</i> , <i>S. Typhimurium</i>	70	64	716 105	sztuki	1 966 706	sztuki	4 003 007
Rzeczpospolita Polska – 2011	Stada kur niosek	2 830	61 467 400	2 663	61 396 274	2 615	<i>S. Enteritidis</i> , <i>S. Typhimurium</i>	87	87	2 422 490	sztuki	1 705 772	sztuki	27 660 232
Rzeczpospolita Polska – 2010	Stada kur niosek	2 802	65 286 920	2 690	65 233 449	2 661	<i>S. Enteritidis</i> , <i>S. Typhimurium</i>	106	103	2 213 564	sztuki	2 826 434	sztuki	20 510 907

Rzeczpospolita Polska – 2009	Stada kur niosek	2 228	51 097 629	2 076	48 242 454	2 032	S. Enteritidis, S. Typhimurium	82	76	1 129 652	sztuki	11 978 558	sztuki	4 893 521
Rzeczpospolita Polska – 2008	Stada kur niosek	1 871	33 557 888	1 609	33 064 170	1 542	S. Enteritidis, S. Typhimurium	140	139	2 388 159	sztuki/kg	1 871 693/850	sztuki	18 656 427

Objaśnienia:

a) Rodzaj stada.

b) Łączna liczba stad w regionie, włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

c) Liczba stad zbadana na obecność serotypu *Salmonella* objętego programem. W tej kolumnie nie należy stada liczyć więcej niż jeden raz, nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

d) W przypadku salmonellozy odzwierzczej należy wskazać serotypy objęte programami kontroli (np. *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium itp.).

e) Jeżeli, zgodnie z objaśnieniem^{c)}, zbadano stado więcej niż jeden raz, próba dodatnia powinna być brana pod uwagę tylko raz.

7.2. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych

7.2.1. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych

Rok: 2013

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Rzeczpospolita Polska	Badanie serologiczne	określenie serotypu	198	58
Rzeczpospolita Polska	Badanie bakteriologiczne	wykrycie stada zakażonego	2 261	58

Rok: 2012

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Rzeczpospolita Polska	Badanie serologiczne	określenie serotypu	191	70
Rzeczpospolita Polska	Badanie bakteriologiczne	wykrycie stada zakażonego	1 686	70

Rok: 2011

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Rzeczpospolita Polska	Badanie serologiczne	określenie serotypu	238	87
Rzeczpospolita Polska	Badanie bakteriologiczne	wykrycie stada zakażonego	1 669	87

Rok: 2010

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Rzeczpospolita Polska	Badanie serologiczne	określenie serotypu	308	106
Rzeczpospolita Polska	Badanie bakteriologiczne	wykrycie stada zakażonego	1 852	106

Rok: 2009

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Rzeczpospolita Polska	Badanie serologiczne	określenie serotypu	171	82
Rzeczpospolita Polska	Badanie bakteriologiczne	wykrycie stada zakażonego	1 558	82

Rok: 2008

Region	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Rzeczpospolita Polska	Badanie serologiczne	określenie serotypu	376	140
Rzeczpospolita Polska	Badanie bakteriologiczne	wykrycie stada zakażonego	1 395	140

7.3. Dane dotyczące zakażenia

Rok: 2013

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych zwierząt*
Rzeczpospolita Polska	58	970 977

* liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych w ramach programu

Rok: 2012

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych zwierząt*
Rzeczpospolita Polska	70	716 105

* liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych w ramach programu

Rok: 2011

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych zwierząt*
Rzeczpospolita Polska	87	2 422 490

* liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych w ramach programu

Rok: 2010

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych zwierząt*
Rzeczpospolita Polska	106	2 213 564

* liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych w ramach programu

Rok: 2009

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych zwierząt*
Rzeczpospolita Polska	82	1 129 652

* liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych w ramach programu

Rok: 2008

Region	Liczba zakażonych stad	Liczba zakażonych zwierząt*
Rzeczpospolita Polska	140	2 388 159

* liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych w ramach programu

8. Założenia programu

8.1. Założenia związane z badaniami laboratoryjnymi

8.1.1. Założenia w zakresie badań laboratoryjnych

Rok: 2014–2016

Region ^{a)}	Rodzaj badania ^{b)}	Populacja ^{c)}	Rodzaj próbki ^{d)}	Cel ^{e)}	Liczba planowanych badań (na każdy rok realizacji programu)		
					2014	2015	2016
Rzeczpospolita Polska	badanie bakteriologiczne w ramach urzędowego pobierania próbek	stada kur niosek	kał / okładziny na obuwie / kurzu	wykrycie stada zakażonego	1 686	2 261	2 261
Rzeczpospolita Polska	badanie serologiczne w ramach urzędowego pobierania próbek	stada kur niosek	izolaty <i>Salmonella</i> z kału / okładzin na obuwie / kurzu	określenie serotypu	166	198	198

Rzeczpospolita Polska	badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	stada kur niosek	wymazy czystościowe	potwierdzenie skuteczności przeprowadzonego odkażania	345	275	250
--------------------------	---	------------------	---------------------	---	-----	-----	-----

Objaśnienia:

- a) Region określony w programie danego państwa członkowskiego.
 b) Opis badania.
 c) Wyszególnienie gatunków i kategorii zwierząt objętych programem – w razie potrzeby.
 d) Opis próbki (np. odchody).
 e) Opis celu (np. nadzór, monitorowanie, kontrola szczepień).

8.1.2. Założenia w zakresie badania laboratoryjnego stad

Lata: 2014–2016

Region	Rodzaj stada	Łączna liczba stad	Łączna liczba sztuk drobiu	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba sztuk drobiu objętych programem	Przewidywana liczba stad do zbadania	Serotyp	Przewidywana liczba stad z dodatnim wynikiem badania	Przewidywana liczba stad do likwidacji	Łączna przewidywana liczba sztuk drobiu poddanych ubojowi lub zabitych	Przewidywana na ilość jaj do zniszczenia (liczba w sztukach lub masa w tonach)	Przewidywana ilość jaj skierowana do przetworzenia (liczba w sztukach lub masa w tonach)
Rzeczpospolita Polska – 2014 r.	stada kur niosek	3 305	75 000 000	3 000	74 000 000	3 000	S. Enteritidis; S. Typhimurium	69	69	786 600	2 159 700	4 384 260
Rzeczpospolita Polska – 2015 r.	stada kur niosek	3 351	72 770 430	3 072	72 700 399	3 072	S. Enteritidis; S. Typhimurium	55	55	953 975	8 743 625	1 305 095
Rzeczpospolita Polska – 2016 r.	stada kur niosek	3 351	72 770 430	3 072	72 700 399	3 072	S. Enteritidis; S. Typhimurium	50	50	867 250	7 948 750	1 186 450

9. Szczegółowa analiza kosztów programu

Rok: 2014¹⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba badań laboratoryjnych	Szacunkowy koszt jednostkowy (w złotych)	Koszt jednostkowy (w euro)	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie wspólnotowe
1. Badania laboratoryjne							
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	1 686	28,00	7,00	47 208,00	11 802,00	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	345	20,00	5,00	6 900,00	1 725,00	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	166	60,00	15,00	9 960,00	2 490,00	tak
2. Szczepienia							
Szczepienia	Program nie przewiduje						
3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia							
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowania za drób	786 600	14,91	3,73	11 728 206,00	2 934 018,00	tak
4. Oczyszczanie i odkażanie							
Oczyszczanie i odkażanie	Odkażanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty ponoszone są przez hodowcę.						

5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione wyłącznie do realizacji programu)						
Wynagrodzenia	Koszt wyceny przez rzeczoznawców 1 stada i jaj konsumpcyjnych z tego stada (godz.)	276	31,02	7,76	8 561,52	2 141,76 nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt						
Towary Nie dotyczy						
7. Inne koszty						
Inne koszty	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii, koszty krajowe wynikające z przekroczenia ryczaftu wynoszącego 7 euro	1 686	6,85	1,71	11 549,10	2 883,06 nie
Inne koszty	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania, koszty krajowe wynikające z przekroczenia ryczaftu wynoszącego 5 euro	345	10,00	2,50	3 450,00	862,50 nie
Inne koszty	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów, koszty krajowe wynikające z przekroczenia ryczaftu wynoszącego 15 euro	166	85,96	21,49	14 269,36	3 567,34 nie
Inne koszty	Badania laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	207	25,52	6,38	5 282,64	1 320,66 nie
Inne koszty	Odszkodowanie za zniszczone jaja konsumpcyjne	2 159 700	0,38	0,10	820 686,00	215 970,00 tak
Inne koszty	Odszkodowania za pasze (tony)	1	1 001,16	250,29	1 001,16	250,29 nie

Inne koszty	Odszkodowania za sprzęt, który nie może zostać poddany odkażeniu (szt.)	1 230	11,94	2,99	14 686,20	3 677,70	nie
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – załadunek jednego stada (szt.)	159 600	0,29	0,07	46 284,00	11 172,00	nie
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – transport jednego stada (km)	6 822	3,39	0,85	23 126,58	5 798,70	nie
Inne koszty	Zabicie drobiu (szt.)	159 600	2,33	0,58	371 868,00	92 568,00	nie
Inne koszty	Unieszkodliwienie drobiu (kg)	319 200	0,58	0,15	185 136,00	47 880,00	nie
Inne koszty	Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	4 973	2,74	0,69	13 626,02	3 431,37	nie
8. Koszt pobierania próbek							
Koszt pobierania próbek	Koszt pobierania próbek	3 717	2,00	0,50	7 434,00	1 858,50	tak
OGÓLEM (koszty kwalifikowalne)					13 319 234,58	3 343 416,88	
					12 620 394,00	3 167 863,50	

¹⁾ Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono wg kursu euro 4,00 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 5 listopada 2013 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Wydatki związane z realizacją programu zostały poniesione ze środków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2014. Szczegółowe sprawozdanie finansowe za rok 2014 oraz wniosek o płatność zostanie przekazany Komisji Europejskiej do dnia 30 kwietnia 2015 r.

Rok: 2015²⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba badań laboratoryjnych	Szacunkowy koszt jednostkowy (w złotych)	Koszt jednostkowy (w euro)	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie wspólnotowe
1. Badania laboratoryjne							
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	2 261	72,40	18,19	163 696,40	41 127,59	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	275	66,55	16,72	18 301,25	4 598,00	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	198	152,75	38,38	30 244,50	7 599,24	tak
2. Szczepienia							
Szczepienia	Program nie przewiduje						
3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia							
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowania za drób	953 975	13,18	3,31	12 573 390,50	3 157 657,25	tak
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowanie za zniszczone jaja konsumpcyjne	8 743 625	0,32	0,08	2 797 960,00	699 490,00	tak
4. Oczyszczanie i odkażanie							
Oczyszczanie i odkażanie	Odkażanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty ponoszone są przez hodowcę						

5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione wyłącznie do realizacji programu)						
Wynagrodzenia	Koszt wyceny przez rzeczoznawców I stada i jaj konsumpcyjnych z tego stada (godz.)	220	31,96	8,03	7 031,20	1 766,60 nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt						
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt						
Nie dotyczy						
7. Inne koszty						
Inne koszty	Badania laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	165	25,96	6,52	4 283,40	1 075,80 nie
Inne koszty	Odszkodowania za pasze (tony)	2	1 170,00	293,97	2 340,00	587,94 nie
Inne koszty	Odszkodowania za sprzęt, który nie może zostać poddany odkażeniu (szt.)	3 926	4,46	1,12	17 509,96	4 397,12 nie
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) - załadunek jednego stada (szt.)	55	6 244,20	1 568,89	343 431,00	86 288,95 nie
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) - transport jednego stada (km)	2 750	3,95	0,99	10 862,50	2 722,50 nie
Inne koszty	Zabicie drobiu (szt.)	104 070	3,95	0,99	411 076,50	103 029,30 nie
Inne koszty	Unieszkodliwienie drobiu (kg)	208 140	0,40	0,10	83 256,00	20 814,00 nie
Inne koszty	Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	3 886	2,50	0,63	9 715,00	2 448,18 nie

8. Koszt pobierania próbek						
Koszt pobierania próbek		1 186	23,76	5,97	28 179,36	7 080,42 tak
OGÓŁEM					16 501 277,57	4 140 682,89
OGÓŁEM (koszty kwalifikowalne)					15 611 772,01	3 917 552,50

²⁾ Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono wg kursu euro 3,98 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 2 października 2014 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2015 w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej.

Rok: 2016³⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba badań laboratoryjnych	Szacunkowy koszt jednostkowy (w złotych)	Koszt jednostkowy (w euro)	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
1. Badania laboratoryjne							
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	2 261	68,39	18,19	154 629,79	41 127,59	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	250	62,87	16,72	15 717,50	4 180,00	tak
Koszt badań laboratoryjnych	Badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	198	144,31	38,38	28 573,38	7 599,24	tak

2. Szczepienia						
Szczepienia	Program nie przewiduje					
3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia						
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowania za drób	867 250	13,18	3,51	11 430 355,00	3 044 047,50 tak
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	Odszkodowanie za zniszczone jaja konsumpcyjne	7 948 750	0,32	0,09	2 543 600,00	715 387,50 tak
4. Oczyszczanie i odkażanie						
Oczyszczanie i odkażanie	Odkażanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty ponoszone są przez hodowcę					
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione wyłącznie do realizacji programu)						
Wynagrodzenia	Koszt wyceny przez rzeczoznawców I stada i jaj konsumpcyjnych z tego stada (godz.)	200	31,96	8,50	6 392,00	1 700,00 nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt						
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	Nie dotyczy					
7. Inne koszty						
Inne koszty	Badania laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	150	25,96	6,90	3 894,00	1 035,00 nie
Inne koszty	Odszkodowania za pasze (tony)	2	1 170,00	311,17	2 340,00	622,34 nie
Inne koszty	Odszkodowania za sprzęt, który nie może zostać poddany odkażeniu (szt.)	3 926	4,46	1,19	17 509,96	4 671,94 nie

Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – załadunek jednego stada (szt.)	50	6 244,20	1 660,69	312 210,00	83 034,50	nie
Inne koszty	Koszt transportu (do rzeźni/zakładu przetwórczego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego) – transport jednego stada (km)	2500	3,95	1,05	9 875,00	2 625,00	nie
Inne koszty	Zabicie drobiu (szt.)	86 725	3,95	1,05	342 563,75	91 061,25	nie
Inne koszty	Unieszkodliwienie drobiu (kg)	173 450	0,40	0,11	69 380,00	19 079,50	nie
Inne koszty	Unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	3 886	2,50	0,66	9 715,00	2 564,76	nie

8. Koszt pobierania próbek

Koszt pobierania próbek	Koszt pobierania próbek	1 181	22,45	5,97	26 513,45	7 050,57	tak
OGÓLEM					14 973 268,83	4 025 786,69	
OGÓLEM (koszty kwalifikowalne)					14 199 389,12	3 819 392,40	

³⁾ Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono wg kursu euro 3,76 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 2 października 2014 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2016 w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej.

Załącznik do „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2014–2016

WZÓR

ŚWIADECTWO ZDROWIA dla drobiu przewożonego z gospodarstwa do rzeźni

Właściwy organ:

1. Identyfikacja drobiu

Gatunek:

Liczba sztuk drobiu:

2. Pochodzenie drobiu

Adres gospodarstwa pochodzenia:

Weterynaryjny numer identyfikacyjny lub numer gospodarstwa:
.....

Oznaczenie stada:

3. Przeznaczenie drobiu

Drób będzie przewożony do następującej rzeźni:

następującym środkiem transportu:

4. Inne istotne informacje
.....

5. Ja, niżej podpisany, zaświadczam, że:

– w stadzie wykryto serotyp *Salmonella* objęty programem zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* (podać nazwę serotypu)

– przedmiotowy drób został przeze mnie zbadany w dniu dzisiejszym i nie stwierdziłem objawów klinicznych choroby zakaźnej oraz drób jest zdolny do transportu.

Sporządzono w w dniu

(miejsce)

(data)

.....
(pieczętka i podpis urzędowego lekarza weterynarii)